

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

18

1924

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADES

ΛΟΓΟΣ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Τῆς 26 Ὀκτωβρίου 1913 ἐπὶ τῇ ἐπετειῶν τῆς ἀλώσεως
τῆς Θεσσαλονίκης

Πρὸς τῆς μνήμης ἐνὸς τῶν δημοφιλεστέρων ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὀρθο-
δοξίᾳ ἀγίων τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν ἰδέαν τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τοῦ
μαρτυρίου ὑπὲρ τῆς πίστεως ἐορτάζομεν σήμερον τὴν ἄλωσιν τῆς
περιλαλήτου καὶ πεφιλημένης πρωτεύουσας τῆς Μακεδονίας, ἐνὸς
τῶν κυριωτάτων ἐγκαυχημάτων τῆς μεγαλυνθείσης ἑλληνικῆς πα-
τρίδος. Ἄν ἐξ ἡ σημερινῆς ἐπέτειος ἐορτάζεται δικαίως πανταχοῦ
τοῦ ἑλληνισμοῦ εὐφροσύνως, τὰ Ἰωάννινα ἔχουσι καὶ τὸ δικαίωμα
καὶ τὸ καθήκον νὰ πανηγυρίζωσιν αὐτὴν ἔτι ἐπιστημότερον καὶ δια-
καλύτερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

Τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰ Ἰωάννινα συνδέουσιν ἀρρήκτως εἰ-
κοινοὶ ἑκαῖνοι ἔθνηκοὶ δεσμοὶ τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν
ἰδέαν οὗς ἀντὶ νὰ διαλύσωσιν οἱ πικροὶ χρόνοι δουλείας μακρᾶς καὶ
δυσβαστάκτου, ἐσφυρηλάτησαν ἀπ' ἐναντίας σφιγκτοτέρους καὶ ἐπι-
δητικωτέρους. Ἀλλὰ τὰς δύο ταύτας πόλεις, τοὺς δύο τούτους ἀφι-
στους τῶν ἀδομάντων τῆς νέας Ἑλλάδος δι' ὧν χαίρουσα καὶ ὑπε-
ρήφανος ἐστόλισε τὸν κόλπον ἡ ἑλληνικὴ πατρίς, συνδέει ἔτι μάλ-
λον καὶ συναδελφώνει ἡ περίεργος ἐν τῇ ἱστορίᾳ σύμπτωσις, ὅτι ὡς
ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν ἀποστάσει ὀλίγων
μόνον μηνῶν εἰκοσιτρία ἔτη πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοίως
καὶ ἀπηλλάγησαν τῆς τουρκικῆς δουλείας ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην
ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν. Ὡς πρώτη ἔπεσεν ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἀπηκο-
λούθησαν ἡ παράδοσις τῶν Ἰωαννίνων τότε ἐν μέσῳ τῶν οἰμωγῶν
τοῦ γένους, οὕτω καὶ τώρα ἐν αὐταῖς ἡμῶν ταῖς ἡμέραις εἶδομεν
πρῶτον ἐπὶ τῶν ἐπάλληλων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μετ' ὀλίγου μῆ-
τας ἐπὶ τῶν προμαχόνων τῶν Ἰωαννίνων ἀναδιδαζομένην ὑπερηφά-
τως τὴν κυανόλευκον, ἐστεμμένην μὲ τὰς δάφνας τῆς νίκης.

Μὲ θρύλους αὐτόχρημα ποιητικοὺς παριστάνουσι τὰ συναξάρια

τῆς ἐκκλησίας τοὺς ἀθλοὺς τοῦ σήμερον ἐορταζομένου ἁγίου εὐ-
 μόνον ὑπὲρ τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ διασώσεως τῆς πόλεως ἣτις
 ἐτιμύθη ἔχουσα αὐτὴν πολιοῦχον, ἣτις ἀνήγειρεν εἰς αὐτὴν ἐν ταῖς
 ἐνδύξοις ἡμέραις τῶν μωσαιωνικῶν ἡμῶν αὐτοκρατόρων ναὸν περι-
 καλλῆ, ἀποστράπτουσα ὑπὸ τοῦ χρυσοῦ τῶν μωσαϊκῶν, ἣτις ἐπὶ
 αἰῶνας ὄλους εἶχε συνειθλοῖσι νάπεκδέχεται τὴν σωτηρίαν ἀπὸ τοῦ
 μύρου τοῦ ἀναβλύζοντος ἐκ τοῦ τάφου τοῦ μυρορροῦ. Καὶ συνδυάζων
 ἐν πίστει ἀκραδάντῳ ἡ ἑλληνικὸς λαὸς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὴν
 ἰδέαν τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος ἐφαντάζετο τὸν ἅγιον ἐμφα-
 νιζόμενον αἴφνης ἐφίππον ἐν μέσῳ τῶν ἀγώνων τοῦ στρατοῦ τοῦ
 ὑπερασπιζομένου τὴν δευτέραν ἐκείνην πόλιν τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ
 τῶν ἐπιδρομῶν τῶν περιόικων Σλάβων βαρβάρων καὶ παρέχοντα τὴν
 τὴν νίκην εἰς τὴν πόλιν τὴν θεόσωστον.

Μεγαλοπρεπὴς ὑψούτο τοῦ πολιοῦχου ὁ ναὸς ἐν τῇ πόλει ὑπερ-
 βᾶλλον διὰ τοῦ κάλλους τὰ λοιπὰ ὄρατα κτίσματα τῆς Θεσσαλονί-
 κης. Αὐτόχρομα κειμήλιον τοῦ κράτους ἐπέσυρε πολλάκις τὴν θύελ-
 λαν τῶν ξένων ἐπιδρομῶν. Οἱ Γόιθοι, οἱ Ἄραβες, οἱ Σλάβοι προσέ-
 βαλον τὰ ὄχυρά αὐτῆς ταίχη ἢ περιέκλεισαν τὸν λιμένα. Τὰ θέατραν
 αὐτῆς ἐπληρώθη ποτὲ αἱμάτων κατὰ διαταγὴν πείσμονα τοῦ αὐτοκρά-
 τороῦ Θεοδορίου. Οἱ Σαρακηνοὶ κυριεύσαντες τὴν πόλιν ἐστοίβαξαν εἰς
 σωρούς τοὺς αἰχμαλώτους ἐντὸς τῶν πειρατικῶν αὐτῶν πλοίων. Αἱ
 βουλγαρικαὶ ἐπιδρομαὶ ἤγαγον πλεον ἢ ἕκαστὴν τὴν μεγάλην πόλιν
 εἰς ἀκμὴν κινδύνου. Οἱ Λατῖνοι οἱ καταλαβόντες ἐπὶ ὀλίγας ἑτῶν
 δεκάδας τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔστησαν πρὸς ὄραν καὶ ἐν αὐτῇ
 τὸν θρόνον τῶν. Ἄλλὰ τὰ πάντα ὑπῆρξαν παρεδικά. Ἡ πόλις
 εἶχεν ἐν ἑαυτῇ εἶλονε τι τὸ ἀπιωστον.

Ἦτο κτίσμα τῆς ἐποχῆς ἐνὸς τῶν μεγαλειτέρων στρατηλατῶν
 τοῦ κόσμου, τοῦ ξανθοῦ γόνου τοῦ Φιλίππου καὶ ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς
 ἀδελφῆς τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. Ἡ νίκη ἦτο εὖτως εἰπεῖν
 ἀναπόσπατος ἀπὸ τοῦ ὀνόματός της, ἀφ' εὖ ἀπατέλει αὐτὸ τὸ ἥμισυ
 αὐτοῦ. Καὶ ἀνορθουμένη εὖτως ἐκ τῶν ἀτυχιῶν, ἀποπλύνουσα τὰ
 αἵματτα, μεγαλυνομένη ἐξ αὐτῶν τῶν συμφορῶν αἰζῶσος καὶ ἀθάνα-
 τος ἐπανήρξατο εἰς τὴν προτέραν ἀκμὴν, ἐπέστρεφεν ὡς κόρη πιστῆ
 εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος. Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μν-

κραίς ὥραις τοῦ βουλγαρικοῦ κινδύνου ἡ Θεσσαλονίκη ἔμεινε δ,τι ἦτο γάρμα τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἔδρα μητροπολιτῶν στηριζάντων τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ δοξασάντων τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ἐν οἷς ἐξέχει ὁ μέγας Εὐσταθίος, μορφὴ ἐπιβάλλουσα, εἰς τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ.

Δὲν ὑπῆρξε πεπρωμένον νὰ κοσμηθῇ ὑπὸ τοῦ καιμηλίου ἐκείνου τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους· τὸ διάδημα τοῦ τσάρου τῆς Βουλγαρίας, καὶ ἀπ' ἐναντίας ἐκαίθη οὐχὶ ἀπαξ καὶ μόνον ἐξώρμησαν μετὰ τὰς εἰκόνας τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐπὶ κεφαλῆς οἱ στρατηγοὶ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἔσωζεν αὐτοὺς ὁ πολιτοῦχος κατὰ βαρβάρων τὴν νίκην δωροῦμενος.

Ἄλλ' ὅτε σαρώουσα τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἐπέδραμεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἡ τουρκικὴ καταίγίς, ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἠδυνήθη νάντιστῆ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τὴν ἀγρίαν. Ἡ ἀμυνα ὑπῆρξεν ἡρωικὴ, ἀλλὰ καὶ σπαρακτικώτερον τὸ μαρτύριον. Οἱ ἀμύντορες ἔπεσον γενναίως, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία ἐξηνδραποδίσθησαν, οἱ τάφει τῶν προγόνων καὶ τῶν προστατευόντων αὐτοὺς ἁγίων ἀνετράπησαν, τὸ αἷμα ἐπλημμύρισεν ἀνὰ τὴν ταλαίπωρον πόλιν, καὶ ὅτε μετ' ὀλίγα ἔτη ἀνεδιβάξειτο ἐπὶ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν ἡ σημαία τῆς ἡμίσελῆνου, ἡ πένθιμος ἰαχὴ τοῦ δουλεύοντος ἑλληνικοῦ λαοῦ συνήνωσεν εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σείχον πικρᾶς ὀδύνης τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Θεσσαλονικίην·

Πῆραν τὴν Πόλιν, πῆραν τὴν, πῆραν τὴ Σιλονίκη,

Ἄλλὰ τὸ γένος τὸ ἤδη δουλευθὸν δὲν ἐθρήνηι μόνον· ἠλιπίζεν ἀκόμη καὶ ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν δακρυχέουσαν εἰκόνα τῆς Παναγίας προσεφώνει αὐτὴν παρηγόρως διὰ τῆς γλυκείας προσδοκίας·

Πάλε μετ' χρόνους μετ' καιροὺς πάλε δικὰ μετ' εἶνε.

Παρήλθον τέσσαρες πικροὶ αἰῶνες καὶ ὑπερέκεινα. Ἡ δουλεύουσα ἑλληνικὴ γῆ ἔδράχη μετὰ δάκρυ καὶ ἐστρώθη μετὰ αἷμα, ὁ ἑλληνισμὸς βαρῦποτος περιεδλήθη σάκκον δουλείας καὶ ἔχυσε τῆφραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἔπαυσαν σημαίνοντες καὶ ἀπὸ τοῦ στήθεος ἀνεπέμποντο στεναγμοὶ καὶ μόνον. Θύματα προσετίθεντο εἰς τὰ θύματα, μάρτυρες τῆδεσανον ὄλονέν τὸν σωρὲν

τῶν μαρτύρων, ἕως ἐξεχείλισε τὸ ποτήριον τῆς οἰζύνης καὶ ἀντὶ στοναχῆς ὑποκαρδίου ἀντήχησεν ἀνὰ τὰς ἑλληνικὰς δευράδας καὶ τὸ πέλαγος τῶν νήσων ἢ μυριόστομος κραυγὴ τοῦ ἔθνους Ἐλευθερία ἢ θάνατος, τὸ μέγα ἐλευθερωτικὸν πρόγραμμα τοῦ 1821.

Ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις ἐτελέσθη. Ἄλλ' ὅτε μετὰ ἑπταεταίς πολυωδύνοους, πολυνέκρους, ἐνδόξους ἀγῶνας περισυνέλεξαν ὁ ἑλληνισμὸς τὰ νεοσσία αὐτοῦ καὶ εὐρέθη συγκαταβάσει τῶν ἰσχυρῶν ἰδρυμένους εἰς κράτος, καὶ ἐσιτήθησαν ἐπὶ ἐρειπίων καὶ τέφρας καὶ αἱμάτων τὰ σήματα τῆς πατρίδος, εἶδεν ὁ ἑλληνισμὸς, τρίτων ἐν συντριβῇ καρδίας τοὺς ὀφθαλμοὺς πόσον ὀλίγα τῶν τέκνων τῆς τῶν πενηθησάντων ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας καὶ συναγωνισθέντων μετ' αὐτῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας περιστοιχίζον τὴν βασιλείαν τῆς θρόνον. Δὲς ἔπειτα καὶ μόνον ἐγέλκσαν τὰ χεῖλη τῆς τὰ πικραμμένα, ὅτε εἶδε τοὺς ἐπὶ ἀστέρας τῆς Ἑπτανήσου προστιθεμένους εἰς τὴν σημαίαν, ὅτε ἐσφίγγεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὴν Θεσσαλίαν καὶ μίαν στενὴν λωρίδα τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου. Ἄλλὰ ποῦ ἦσαν εἰ γενναῖοι Κρήτες, ποῦ εἰ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου, ποῦ οἱ πλείστοι τῶν Ἡπειρωτῶν, ποῦ οἱ Μακεδόνες, ποῦ οἱ Θράκες, ποῦ οἱ Μικρασιάται; Ἐπεσε καὶ πάλιν ἡ Ἑλληνικὴ πατρίς εἰς τὰς σκίψεις τῆς τὰς βαρυθύμους, ἀναλογιζομένη ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε εὐτυχὴς παρὰ μόνην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἠδύνατο νὰ σφίγγῃ εἰς τὰς θερμὸς τῆς ἀγκάλας καὶ τὰλλὰ τῆς ἐκεῖνα ἀπορφανισμένα τέκνα, διότι ἀνελογίζετο καὶ ἠσθάνετο ὅτι δὲν εἶχεν αὐτὴ ἀποθάνει καὶ δὲν ἦσαν ἐκεῖνα νεκρά, ἐγίνωσκεν ὅτι ζῶσι καὶ θὰ ζήσωσι διὰ τὴν ἀγάπην τῆς καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τῆς.

Ἦτο νεκροφανής, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀποθάνει. Ἐφαίνετο ἀκινήτοισα, ἀλλὰ τὰ στήθη τῆς ἐλάκτιζον παλμοὶ γενναῖοι. Ἐνομιζέτο ἀναξία ἀπόγονος τοῦ μεγάλου ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀνίκανος πρὸς νέους ἀθλοῦς, ἀλλ' εἶχε κεκρυμμένον τὸ τάλαντον ὑπὸ τὸ μόδιον. Ἐχρειάζετο μόνον νὰ ἐλθῇ ἡ ὥρα ἢ ποθητὴ, νὰ ἐπιστῇ ὁ προσδοκώμε ες, ὁ σωτὴρ, ὁ νικητὴς, ὁ ἐλευθερωτὴς.

Καὶ ἦλθεν ἡ εὐλογημένη ὥρα. Καὶ ἤναψε πάλιν τὰς καρδίας ὁ σπινθὴρ τῆς μεγαλοπραγίας, καὶ ἠκούσθη καὶ πάλιν ἀνὰ τὰς στερεὰς καὶ τὰ πελάγη ἢ σάλπιγγ' νέας παλιγγενεσίας καὶ δίκην ἄλλων

Σπαρτῶν τοῦ μύθου ἀνεπάνησαν νέοι ἤρωες καὶ ἐπότισαν τὰς δεδουλευμένας ἑλληνικὰς χώρας μετὰ τὸ αἰμάτων νέοι μάρτυρες καὶ ἐν μέσῳ νέων ἐρειπίων καὶ νέων αἱμάτων καὶ νέας τέφρας ἔβη καὶ πάλιν ἡ Δόξα στέφουσα μετὰ θάφνας αἱματοδρέκτους τὴν κόμην τοῦ στρατευομένου ἑλληνικοῦ λαοῦ τοῦ φέροντος τὴν ἐλαίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐρύτης εἰς τοὺς ἀλυτρώτους καὶ περιστεφανοῦσα τὴν κεφαλὴν τοῦ νικηφόρου στρατηλάτου, τοῦ πρωτοτόκου τοῦ ἔθνους.

Ἐράνη, ὅτι τὸ ἀναγεννώμενον ἔθνος ἐδακτίσθη εἰς νέαν κολυμνήθραν· τὸ ἔνδοξον παρελθὸν μακρῶν λησμονημένων αἰώνων ἐπλουτίσθη μετὰ ἐντιμὸν καὶ δεδοξασμένον παρὲν καὶ το ἐνεστῶς κληροδοτεῖ θαυμασίας ἐπαγγελίας εἰς τὴν αὔριον. Παρέστη εἰς τὸν κόσμον τὸ θέαμα ἑλληνισμοῦ αἰεζώου καὶ ἀθανάτου, ἀκαταπονήτου ὑπὸ μακρυῶν συμφορῶν, ἀμαράντου ὑπὸ παροδικῆς νεκροφανείας, ἔχοντος πίστιν εἰς ἑαυτὸν καὶ πίστιν εἰς μέγα μέλλον. Ἀδιάπτωτος συνέχεια ἱστορικῶν παραδόσεων, ἀδιάκοπος ἄλυσις μεγάλης ἐθνικῆς ἐπιβολῆς ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν σχεδὸν ἀπροσδοκῆτως. Παλαιοὶ καὶ νέοι χρόνοι ἔγειναν ἓν. Οἱ τάφοι συνηδελφώθησαν μετὰ τῆς ζωῆς. Οἱ νεκροὶ τοῦ παρελθόντος ἐπάνησαν ἀναγεννώμενοι. Οἱ ἐλευθερωταὶ ἀπόγονοι ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς νεκροὺς προγόνους τοὺς θανόντας ἐν δουλείᾳ κενοῦντες τὸ ὄπλον ἐπὶ τῶν τάφων των, ὅτι ἀπελυτρώθη ἡ γενέτειρα ἡ δεδουλευμένη.

Καὶ δικαίως οἱ τραυματαῖαι εὐζῶνοι τῶν Ἀθηνῶν ὅτε πέρουσι τὴν αὐτὴν ταύτην ἡμέραν ἐξαλλοὺς ἐκ χαρᾶς ἢ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ὄλου ἑλληνισμοῦ ἐπανηγύριζε τὴν ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης διερχόμενοι ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κολοκοτρώνη ἐρριπτον τὰ φέσια των εἰς τὸν ἄερα, καὶ ἀποκαλυπτόμενοι πρὸ τοῦ γέροντος τοῦ Μοριά τὸν ἐχαιρέτιζον κραυγάζοντες «Γέρω, τὴν πήραμε». Ἐἶχον δίκαιον καὶ οἱ διὰ πυροβολισμῶν ἀγγέλλοντες εἰς τοὺς κεκοιμημένους πατέρας τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ οἱ τραυματαῖαι οἱ χαιρετίζοντες τὸν Κολοκοτρώνην, διότι ἡ προάγγελος τῆς παραδόσεως τῶν Ἰωαννίνων, τῶν Σερρῶν, τῆς Καβάλλας ἄλωσις τῆς Θεσσαλονίκης ἦτο κληροδοσία εὐχῆς τοῦ παρελθόντος ἀμα καὶ ἐκπλήρωσις ὑποχρεώσεων τοῦ ἐνεστῶτος, ἔργον κοινὸν τοῦ 1821 καὶ τοῦ 1912, μεγαλοπραγία τοῦ ἐνιαίου ἑλληνισμοῦ.

Χαιρετίζοντες δὲ σήμερον τὴν ἀνάστασιν τῆς Θεσσαλονίκης εὐ-
 προσύνης, ὡς καθ' ἡμέραν τώρα καὶ ἐπὶ μῆνας θά πανηγυρίζωμεν
 τὴν ἐπέτειον τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν ἄλλων ἐπὶ αἰῶνας δεδουλω-
 μένων ἑλληνικῶν πατριῶν, δὲν ἀσπαζόμεθα μόνον δι' ἔθνικοῦ φιλή-
 ματος τοὺς ἀπολυτρωθέντας, ἀλλὰ καὶ στεφανοῦμεν τοὺς ἦρωας
 ἀπελευθερωτὰς καὶ ἐπένδομεν ἅμα δάκρυ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς
 μάρτυρας τοὺς διὰ τοῦ αἵματός των ποτίσαντες τὴν γῆν τὴν ἀπε-
 λευθερωθείσαν. Καὶ μεταξὺ τῶν μαρτύρων τούτων χύνομεν δάκρυ
 θλιερὸν ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ τάφου τοῦ ἀνακτος, ἐν σφαῖρα ἀδικος
 ἐπληξεν εἶναι ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων ἐν τῇ Θεσσαλονίᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν
 ἀπελθὼν ὡς βασιλεὺς ἀπέθανεν ὡς μάρτυς, ἀπαρασάλευτος ἐν τῇ ἐκ-
 πληρώσει τοῦ βασιλικοῦ καθήκοντος, ἕως νυμφαγωγῆσθαι ἔριστικῶς
 τὴν μακεδονικὴν νύμφην εἰς τὴν παστάδα τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τοιαῦται αἱ ἀναμνήσεις, αἱ ἐντυπώσεις, αἱ ἐπικυγαλταὶ ἃς φέρεται
 εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ἢ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα. Ἄλλ' ἐπ' ἴσης γενναῖ ἐν
 τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τὸν πόθον νὰ αἰσθανόμεθα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις
 τοῦ ἔθνους πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀρξαμένου εὐδοϊῶνου ἔργου. Ἐδῶ
 ἴθιως ἐν Ἰωαννίνοις αἰσθανόμεθα ὅτι δὲν ἔληξε ὁ ἀγὼν καὶ
 ὅτι τότε καὶ μόνον θὰ θεωρήσωμεν συμπληρωθὲν τὸ ἔθνικόν ἔργον
 εἴταν ἴδωμεν τὴν κυχνόλευκον ἔριστικῶς παραμένουσαν ἐκεῖ ἔπου
 ἔρθωσαν τὰ ἑλληνικὰ ἔπλα καὶ εἴταν ἴδωμεν μίαν ἡμέραν νέας νίκης
 καὶ νέας δάφνας ἀπανταχοῦ ἔπου εὐρίσκειται ἀκόμη ἑλληνισμὸς
 ἀλύτρωτος ὅστις δὲν ἠτύχησεν ἀκόμη νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ
 πανηγυρίξῃ ἡμέρας ὅποια ἢ σημερινή. Τότε καὶ μόνον ἠνωμένος καὶ
 χαίρων ὁ πανταχοῦ γῆς ἑλληνισμὸς θὰ δυνηθῇ ν' ἀπευθύνῃ χαρμο-
 σύνης εἰς τὸν Ἰψιστον τὴν εὐχαριστίαν. Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν
 σου δέσποτα.